

Aino-Kaisa Pekonen vas

Kirjallinen kysymys poliittisten lakkojen rajoittamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Orpon hallitus on esittämässä merkittäviä rajoituksia työntekijöiden lakko-oikeuteen erityisesti poliittisten lakkojen osalta. Poliittisten työnseisausten enimmäiskesto olisi jatkossa enintään 24 tuntia, mikä rajoittaisi kansalaisyhteiskunnan mahdollisuuksia osoittaa mieltään esimerkiksi työntekijöiden oikeuksiin kohdistuvia heikennyksiä vastaan.

Aiheesta kysyttäessä eduskunnan kyselytunnilla 12.10.2023 työministeri Arto Satonen totesi: "Ja kun täällä on monessa yhteydessä puhuttu esimerkiksi Ruotsin-mallista, niin haluan sanoa jälleen kerran tästä Ruotsin-mallista, että meillä esimerkiksi tämä poliittinen lakko rajataan nyt 24 tuntiin, kun Ruotsissa oikeuskäytäntö on käytännössä rajannut sen 1—2 tunnin mittaisiin lakkoihin. Eli tämä on hyvin linjassa sen kanssa."

Hallituksen esitysluonnoksen perusteella tämä ei kuitenkaan näytä pitävän paikkaansa. Esityksen perusteluiden mukaan Ruotsissa poliittisten työtaistelujen laillisuus on epäselvä, ja ne ovat harvinaisia. Laissa tai useimmissa järjestöjen välisissä perussopimuksissa ei ole rajoitettu poliittisia työtaisteluita yksityisellä sektorilla.

Edelleen esityksessä todetaan, että Ruotsin työtuomioistuin on katsonut jopa viikon kestäneen saarron (poliittinen lakko Chilen sotilasjuntaa vastaan) lailliseksi. Vaikka kyseisestä lakosta on kymmeniä vuosia aikaa, ei Ruotsin työrauhalainsäädäntöä ole sen jälkeen muutettu. Myös työoikeuteen perehtynyt professori Niklas Bruun on todennut, ettei Ruotsissa tai Norjassa ole lailla säädetty mitään enimmäiskestoja poliittiselle lakolle. Myöskään kaavamaisista oikeuskäytännöistä ei näissä Suomen naapurimaissa ole. (Yle 5.10.2018)

Näyttääkin siltä, että Orpon hallitus on ryhtymässä muita Pohjoismaita rankemmin ja kaavamaisemmin rajoittamaan yhdistymisen vapauteen kiinteästi kuuluvaa oikeutta työtaistelutoimiin. Suomen ratifioimia ILO:n sopimuksia on vakiintuneesti tulkittu siten, että työntekijöiden etujen puolustamista työtaistelujen avulla ei voida rajoittaa koskemaan vain työsuhteen ehtoja tai ammatillisiin etuihin liittyviä kollektiivisia vaatimuksia.

Ristiriita julkilausuttujen perusteluiden ja todellisuuden välillä näyttää toistuvalla hallituksen työelämä- ja sosiaaliturvahankkeissa. Myös irtisanomissuojan heikennyksiä ja työttömyysturvaleikkauksia on perusteltu muiden Pohjoismaiden malleilla, vaikka monilta osin nämä hankkeet vievät Suomea entistä kauemmaksi pohjoismaisesta työntekijöiden turvan tasosta. Näiden lainsäädäntöhankkeiden arvioimiseksi eduskunnan on saatava oikeaa ja tasapuolista informaatiota Suomen ja muiden Pohjoismaiden mallien eroista.

Kirjallinen kysymys KK 186/2023 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin perustuu eduskunnalle esitetty näkemys siitä, että Ruotsissa oikeuskäytäntö rajaisi poliittiset lakot 1—2 tunnin mittaisiksi,

miksi Suomi on ainoana Pohjoismaana säätämässä lakiin enimmäiskeston poliittisille lakkoille, kun esimerkiksi Ruotsissa jopa viikon mittainen poliittinen lakko on todettu lailliseksi, ja

onko hallitus valmis uudelleenarvioimaan työlainsäädäntöhankkeitaan, jotta työmarkkinarauha ei vaarantuisi?

Helsingissä 9.11.2023

Aino-Kaisa Pekonen vas